

AJANKOHTAISTA SIKOJEN PITÄJILLE

Tässä kirjeessä kerrotaan sikojen pitoon liittyvistä ajankohtaisista asioista. Liitteenä on sikarekisterin tapahtumaotteenne ja eläinmääräilmoituksenne ajalta 1.3.2015 - 29.2.2016. Jos tiedoissa on virheitä, ottakaa yhteyttä asiakaspalveluun, mikäli tietoja ei voi korjata internetsovelluksella tai teillä ei ole mahdollisuutta sitä käyttää. Jos puutteista tai uusista tapahtumista on ilmoitettu asiakaspalveluun jo aiemmin, ei tämä kirje edellytä teiltä toimenpiteitä.

Sikarekisterin ensimmäisten rekisteröintilaskujen tiedot puutteelliset

Maaliskuun alussa sikatuottajille lähetettyjen laskujen laskutustiedot ovat valitettavan puutteelliset. Kyseinen lasku on sikarekisterin rekisteröintilasku, joka lähetettiin nyt ensimmäistä kertaa ja se koskee vuotta 2015. Maksujen suuruus perustuu sikarekisterin tapahtuma- ja eläinmääräilmoitusten määrään.

Rekisteröintimaksu perustuu maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista (1161/2014 ja 1259/2015).

Tuottajien rekisteröintimaksun hinta oli 1.1.- 14.10.2015 0,15 €/tapahtuma ja loppuvuoden (korotus mmm:n maksuasetukseen tuli voimaan lokakuussa) 0,20€/tapahtuma. Tämän johdosta laskussa saattaa olla kaksi eri hintaan perustuvaa siirtoilmoitusriiviä.

Jos eläintenpitäjä on valtuuttanut teurastamon tekemään poisto- ja ostoilmoitukset puolestaan, laskutetaan tuottajaa tästä huolimatta. Teurastamon rekisteröintimaksu teurastusilmoituksesta laskutetaan erikseen teurastamotoimijalta.

Evira pahoittelee tilannetta.

Täydentävien ehtojen valvonta laajenee

Kotieläintilojen on noudatettava täydentävien ehtojen vaatimuksia, jotta viljelijätuet voidaan maksaa tiloille täysimääräisinä. Vuodesta 2016 alkaen täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin vaatimukset kattavat lähes koko eläinsuojelulainsäädännön ja koskevat kaikkia maataloustarkoituksiin pidettäviä tuotantoeläimiä. Koska eläinten hyvinvointia koskevat täydentävät ehdot muodostuvat jo voimassa olevasta eläinsuojelulainsäädännöstä, eivät ne näin ollen tuo tuotantoeläinten pidolle uusia vaatimuksia.

Vuodesta 2016 lähtien uusina kohteina sioilla valvotaan tiettyjä eläinten pitopaikkaan sekä eläimistä huolehtimiseen liittyviä vaatimuksia.

Eläinten pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että ne ovat hyvässä kunnossa ja eläimelle turvallisia. Niiden materiaalien, joiden kanssa siat pääsevät kosketuksiin (mm. karsinat ja laitteet), on oltava eläimille turvallisia ja ne on voitava puhdistaa ja desinfioida perusteellisesti. Myös ulkotarhan ja laitumen tulee olla turvallinen ja pysyä sopivan kuivana ja aitojen on oltava turvallisia sekä hyvässä kunnossa. Tilojen puhtaudesta ja desinfiointista tulee huolehtia riittävästi. Nestemäisten eritteiden pitää poistua asianmukaisesti tai imeytyä kuivikkeisiin.

Ruokinta- ja juottolaitteisto sekä muut sikojen terveydelle ja hyvinvoinnille välttämättömät automaattiset tai mekaaniset laitteet on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Laittehäiriöiden varalta on käytettävissä varajärjestelmä, jollainen voi olla esimerkiksi käsin tapahtuva ruokinta tai juotto. Laitteiden tarkastamisesta ei vaadita kirjanpitoa. Käytettäessä automaattista juotto- tai ruokintalaitetta, eläimet totutetaan sen käyttämiseen.

Siat on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Erityistä huomiota tarkastamiseen on kiinnitettävä tiineyden loppuvaiheessa, porsimisen aikana, imetysaikana tai kun hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Ryhmien sekoittamista on vältettävä. Jos sikaryhmissä merkkejä kovista tappeluista, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Porsimishäkkiin laitettaessa emakko tai ensikko on puhdistettava perusteellisesti. Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten. Sopivaa pesänrakennusmateriaalia ovat esimerkiksi oljet, risut tai köysinippu.

Porsaiden kulmahampaiden katkaisua tai hiomista ei saa suorittaa rutiinomaisena toimenpiteenä. Kulmahampaan terävän kärjen katkaisu tai hiominen on sallittua vain, jos pitopaikassa esiintyy emakoiden nisävaurioita ja ennen toimenpiteen suorittamista porsaiden pito-olosuhteita ja hoitoa parantamalla on pyritty estämään nisävaurioiden esiintyminen. Porsaat saa vieroittaa ainoastaan yli 4 viikon ikäisinä, jollei vieroittaminen ole välttämätöntä eläinten

terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Poikkeustapauksissa porsaas voidaan vieroittaa 3-4 viikon ikäisinä. Sikojen häntiä ei saa katkaista.

Kuolleiden eläinten lukumääristä on pidettävä kirjaa. Kirjanpito voi olla kirjallisessa tai sähköisessä muodossa, mutta sen on oltava valvontaviranomaisen tarkastettavissa. Kirjanpito voi myös olla osa tilalla noudatettavaa laatu- tai muuta järjestelmää. Kirjanpitoa tulee säilyttää vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Täydentävien ehtojen vaatimukset eivät koske seura- ja harrastuseläimiä, joita ei käytetä maataloustoimintaan. Myöskään kotitarvekäyttöön kasvatettavat tai kotieläinpihojen yksittäiset siat eivät kuulu täydentävien ehtojen piiriin, mikäli niistä ei ole tehty alkuperäisrotujen kasvattamissopimusta. Jos kotieläinpihalta kuitenkin toimitetaan eläimiä teuraaksi niin, että ne päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun, kuuluvat eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin.

Lisätietoa on saatavilla Eviran internetsivuilta: www.evira.fi > Tietoa Evirasta > Asiakokonaisuudet > Täydentävät ehdot > Täydentävien ehtojen valvonta laajenee

Sivuilla on julkaistu yksityiskohtaiset täydentävien ehtojen vaatimukset eläinlajeittain.

Estä afrikkalaisen sikaruton pääsy sikalaan

Vuoden 2015 aikana afrikkalainen sikarutto (ASF) jatkoi leviämistään Suomen lähialueilla Virossa, Latviassa, Liettussa ja Puolassa, ja tautia todettiin sekä villisioilla että tuotantosioilla. Kuluva vuoden tammi- ja helmikuun aikana villisikatartuntoja on todettu edelleen runsaasti; 18.2. mennessä esim. Virossa on todettu afrikkalaista sikaruttoa 239 tapauksessa. Sairastuneiden villisikojen määrä on vielä suurempi, sillä yhteen tapaukseen liittyy yleensä useampi yksilö, jonka on todettu saaneen tartunta. Tällä hetkellä uhka taudin leviämiseksi Suomeen on suuri. Afrikkalaisen sikaruton leviäminen Suomeen aiheuttaisi suuria taloudellisia tappioita sikatiloille ja koko lihateollisuudelle kansainvälisen kaupan pysähtymisen, eläinten hävittämisen sekä tilojen saneerauksen vuoksi.

ASF -virus säilyy hyvin ympäristössä ja leviää helposti. Tautia ovat levittäneet mm. sikojen kuljetukset, virusta sisältävän ruokajätteen syöttö sioille sekä villisiat. ASF -virus ei tuhoudu matalissa ruuanvalmistuslämpötiloissa ja pystyy siksi leviämään myös mm. savustetun tai ilmakeivitetyn lihatuotteen mukana. Myöskään pakastus ei tuhoa virusta. ASF-virus voi levitä tautialueilta myös kuumentamattomien rehujen ja kuivikkeiden tai kuljetuskaluston mukana.

Tuottaja pystyy itse vaikuttamaan tarttuvien tautien leviämiseen sikalaansa, sillä hyvä tautisuojaus on varmin keino estää tarttuvien tautien pääsy sikalaan. Suojauksen heikoin lenkki ratkaisee tautisuojaus tason, joten tilan kaikkien työntekijöiden ja vierailijoiden perehdyttäminen oikeisiin toimintatapoihin ja suojarusteiden käyttöön on tärkeää. Taudin leviämisen ehkäisemiseksi ei tautialueilta tule tuoda Suomeen kuumentamattomia rehuja, kuten tuoresäilöttyä tai käsittelemätöntä sataa. Lisäksi on huomioitava, että esim. viljan kuivaus ei välttämättä tuhoa tautia aiheuttavaa virusta. Suomeen tuotavan rehun alkuperä on aina syytä varmistaa, sillä se voi olla peräisin muusta kuin ostomaasta.

Jos tartunta tulee Suomeen, sen varhainen havaitseminen on ensiarvoisen tärkeää taudin leviämisen estämiseksi ja hävittämiseksi. Jokaisen sikojen pitäjän ja hoitoon osallistuvan henkilön tulee tunnistaa taudin oireet. Afrikkalaisen sikaruton akuutissa muodossa tärkeimpänä ensioireena on korkea kuume (yli 40,5 °C). Kuumeeseen saattaa liittyä apatia, ruokahaluttomuus, nopea ja vaikeutunut hengitys sekä silmä- ja sierainvuoto. Sika voi myös kuolla äkillisesti ilman edeltäviä oireita. Itämisäika on yksittäisissä eläimissä 5 - 15 vuorokautta. Käytännössä kuitenkin oireet voivat olla myös lieviä ja saattavat ilmetä tilalla vasta useita viikkoja viruksen tarttumisen jälkeen tai vielä tätä myöhemmin.

Sairastuneilla sioilla saattaa olla liikehäiriöitä ja ne painautuvat toisiaan vasten. Emakoilla oireena voi myös olla luominen. Joillakin sioilla voi esiintyä oksentelua ja ummetusta, toisilla taas veristä ripulia. Sioilla saattaa olla verenpurkaumia iholla, erityisesti kehon ääreisosissa ja korvissa. Tilan sikojen kuolleisuusaste voi olla 100 prosenttia, mutta on tärkeää muistaa, että oireilevien eläinten määrä voi aluksi olla hyvin alhainen.

Koska oireet ja oireilevien eläinten määrä voi vaihdella, tulee afrikkalaista sikaruttoa epäillä myös sellaisissa tapauksissa, joissa oireilevia eläimiä on vain muutama tai oireet ovat lieviä. Eläinten sairastumisesta on ilmoitettava viipymättä kunnaneläinlääkärille.

Afrikkalainen sikarutto tarttuu kotisikojen ja villisikojen lisäksi mini- ja mikrosikoihin. Afrikkalainen sikarutto ei tartu ihmiseen. ASF-virukseen ei ole olemassa rokotetta eikä hoitokeinoa. Afrikkalaista sikaruttoa ei ole vielä todettu Suomessa.

Sikojen rehujen A-vitamiinin enimmäispitoisuudet muuttuvat

A-vitamiini on rehun lisäaine, joiden käytöstä säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä. Lisäaineiden käyttöön liittyy erilaisia ehtoja lisäaineen luonteesta riippuen ja ne vahvistetaan EU-tasolla. EU:ssa on vahvistettu uudet A-vitamiinin enimmäispitoisuudet sikojen rehuseoksissa kuluttajien sianlihasta saaman A-vitamiinin rajoittamiseksi.

Sikojen ruokinnassa täysrehussa (12 % kosteus) eli rehussa, joka sisältää eläimen päivittäiset ravintotarpeet, saa jatkossa olla A-vitamiinia lihasioille on 6 500, emakoille 12 000 sekä imeville ja vieroitetuille porsaille 16 000 ky/kg. Muille sikaryhmille ei ole säädetty A-vitamiinin enimmäispitoisuutta rehussa. Aiemmin lihasikojen täysrehussa sai olla A-vitamiinia enimmillään 13 500 ky/kg. Rehujen valmistajien tulee huomioida nämä uudet A-vitamiinin enimmäispitoisuudet viimeistään 26.5.2016 jälkeen valmistetuissa rehuseoksissa. Siirtymäajan mukaisesti ennen tätä valmistetut rehuseokset saa käyttää loppuun niiden käyttöohjeiden mukaisesti.

Muista myös rehukirjanpito

Kirjanpito on perusedellytys rehujen jäljitettävyydelle ja vaatimus siitä koskee kasveja rehuksi viljeleviä maataloja ja kotieläintuottajia. Rehun jäljitettävyys on tarpeen esimerkiksi silloin, kun rehun epäillään aiheuttaneen eläinten sairastumisen ja se on tarpeen vetää käytöstä pois. Rehuja ovat eläinten ruokintaan suun kautta tarkoitettut aineet ja tuotteet, esimerkiksi vilja, karkearehu, erilaiset rehuseokset, rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset sekä lääkerehut. Rehukirjanpito on myös yksi tarkastettavista asioista maataloustukiin liittyvien täydentävien ehtojen rehutarkastuksissa, joita tehdään noin yhdelle prosentille maataloustukia hakeneista tiloista.

Kirjanpito vaatimus koskee tilalle hankittuja rehuja, tilalta luovutettuja rehuja ja tilalla tuotettuja rehuja. Rehukirjanpidossa on oltava rehun myyjän tai ostajan nimi, osoite ja toimituspäivä, tuotteen nimi ja rehun määrä. Eläimille syötetyistä rehuista kirjanpitoon on merkittävä eläinryhmä, jolle rehu on syötetty ja rehun käytön lopettamisaika esimerkiksi lääkerehulle, kun rehun käyttöön liittyy varoaika. Kunkin varastoitavan rehun rehuvaraston tunnusteen merkitseminen kirjanpitoon auttaa rehun jäljittämässä ja takaisinvedossa kohdennetusti mahdollisessa vaaratilanteessa. Rehujen lisäksi kirjaa on pidettävä rehuista otettujen näytteiden tutkimustuloksista. Kirjanpidoksi riittää esimerkiksi rehujen osto/myyntikuittien, lääkerehuista lääkityskirjanpidon ja/tai tilalla tuotettujen rehujen osalta lohkokohdaisen kirjanpidon säilyttäminen, kun niissä ovat kirjanpidossa vaadittavat asiat. Rehukirjanpito vaatimukset on koottu Eviran rehukirjanpidon mallilomakkeeseen, joka löytyy Eviran nettisivuilta. Rehuista otettujen näytteiden tulosten kirjanpidoksi riittää tutkimustodistusten säilyttäminen. Rehukirjanpitoa tulee säilyttää viisi vuotta.

Lisätietoa rehukirjanpidosta:

www.evira.fi > Eläimet > Rehut > Rehualan toiminta > Viljelijät ja kotieläintuottajat > Kirjanpito- ja muut vaatimukset rehujen alkutuotannossa

Sikarekisterin vuoden 2016 huoltokatkot

Sikarekisterisovellus ei ole käytettävissä 20. - 22.5.2016, 16. - 18.9.2016 ja 11. - 13.11.2016. Kyseiset katkot ovat hallinnonalan palvelusopimuksen mukaisia huoltokatkoja, jotka sijoittuvat viikonlopuiksi. Katkot alkavat perjantaisin n. klo 16 ja jatkuvat korkeintaan maanantaiaamuun.

Vapaamuotoiset kirjeet ja sähköpostit eivät ole hyväksytyjä ilmoitustapoja

Eläintenpitäjä voi tehdä sikarekisterin ilmoitukset sähköisesti sikarekisterisovelluksella tai tarkoituksenmukaista lomaketta käyttäen tai puhelimitse asiakaspalveluun. Lomakkeet voi palauttaa joko postitse tai sähköpostin liitteenä (allekirjoitettu, skannattu lomake). Vapaamuotoisilla sähköposteilla ja kirjeillä tehtyjä ilmoituksia ei oteta vastaan.

Sikarekisterisovellus löytyy Eviran sivuilta tai kirjoittamalla internetselaimeen: <https://niemi.mmm.fi/elain>.

Sovelluksen käyttö on maksutonta ja mahdollista kaikille sikojen pitäjille. Oikeudet sovellukseen saa oman kunnan maatalouselinkeinoviranomaiselta. Kun oikeudet on myönnetty, voi sovellukseen kirjautua maaseutuhallinnon tunnusten lisäksi myös pankkitunnuksilla.

Eläinmääräilmoituslomakkeen täyttö

Eläinmääräilmoituksen voi tuottaja tehdä internetsovelluksella tai lomakkeella, lomakkeet voi palauttaa joko postitse tai faksilla.

Paperilomakkeella ilmoitettaessa myös eläinmääräilmoituksen toinen sivu tunnustietoineen pitää palauttaa, vaikka eläinmääräilmoituksen jaksolla ei olisi kuolleita eläimiä. Kuolleita eläimiä ilmoitettaessa on hyvä muistaa, että hävitystapa on pakollinen tieto ja se on eläintyypikohtainen.

Sikarekisterin asiakaspalvelu palvelee arkisin klo 8.15-16.00

Postiosoite: Sikarekisterin asiakaspalvelu/ MLOY, PL 25, 01301 VANTAA

Puhelin: 09 85666 003

Fax: 09 27100 35

Sähköposti: sikarekisteri@mloy.fi

Eläinten hyvinvointikorvaus

Vuoden 2015 eläinten hyvinvointikorvauksen maksamisen suunniteltu aikataulu on kesäkuulla (mavi.fi-sivut).
Vuoden 2016 maksamista tulee hakea 15.6.2016 mennessä Vipu-palvelussa tai lomakkeella 409.